

به نام خداوند

تمرین دوم
اقتصادسنجی پیشرفته
بهار ۱۴۰۱

علیرضا جمالی

* در ساخت این گزارش از مبدل لاتک در محیط ژوپیتِر پایتون استفاده شده است. در بعضی از جاهای کد، کاراکترهای فارسی به درستی تبدیل نشده‌اند که در بالای آن، توضیحات مورد نیاز آورده شده است.

۰۱ ML Regression

۱۵ آبان ۱۴۰۱

۱ پیش‌بینی قیمت سهام به کمک MLP

به همراه تمرین اضافی (تست مدل‌های دیگر و دستیابی به دقت بالاتر)

```
[64]: import pandas as pd
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import yfinance as yf # https://pypi.org/project/yfinance/
import pytse_client as tse # https://pypi.org/project/pytse-client/
```

۱.۱ دریافت داده

این بخش در تمرین شماره یک انجام گرفته و از همان کدها استفاده می‌شود.

دیتای اینتل و والمارت از api یاهو فایننس دریافت می‌شود:

```
[68]: tickers = ['INTC', 'WMT']
data_nse = yf.download(tickers, group_by = 'ticker', start="2017-01-01",
    ↪end="2022-11-04")
```

```
[*****100%*****] 2 of 2 completed
```

دیتای دو سهم ایرانی شپنا و وبصادر نیز از سایت tse اسکرپ می‌شود:

```
[101]: tickers = [' ', ' ', ' ', ' '][
prices_dict = tse.download(symbols=tickers, adjust=True)
prices_dict_reform = {(outerKey, innerKey):
    values for outerKey, innerDict
```

```

        in prices_dict.items() for innerKey, values
        in innerDict.iteritems()}
data_tse = pd.DataFrame(prices_dict_reform)

```

۲.۱ آشنایی با داده

نگاهی به دیتای شرکت اینتل می‌اندازیم:

```
[70]: data_nse['INTC'][['Open', 'High', 'Low', 'Close', 'Adj Close']].tail()
```

```
[70]:
```

	Open	High	Low	Close	Adj Close
Date					
2022-10-28	28.180000	29.219999	27.860001	29.070000	28.682611
2022-10-31	29.080000	29.180000	28.049999	28.430000	28.051140
2022-11-01	28.799999	28.850000	27.889999	28.299999	27.922873
2022-11-02	28.270000	28.850000	27.410000	27.420000	27.054600
2022-11-03	27.450001	27.879999	27.170000	27.389999	27.025000

نگاهی به دیتای شرکت شپنا می‌اندازیم:

```
[103]: cols = ['open', 'high', 'low', 'close', 'adjClose']
data_tse[' '].set_index('date')[cols].tail()
```

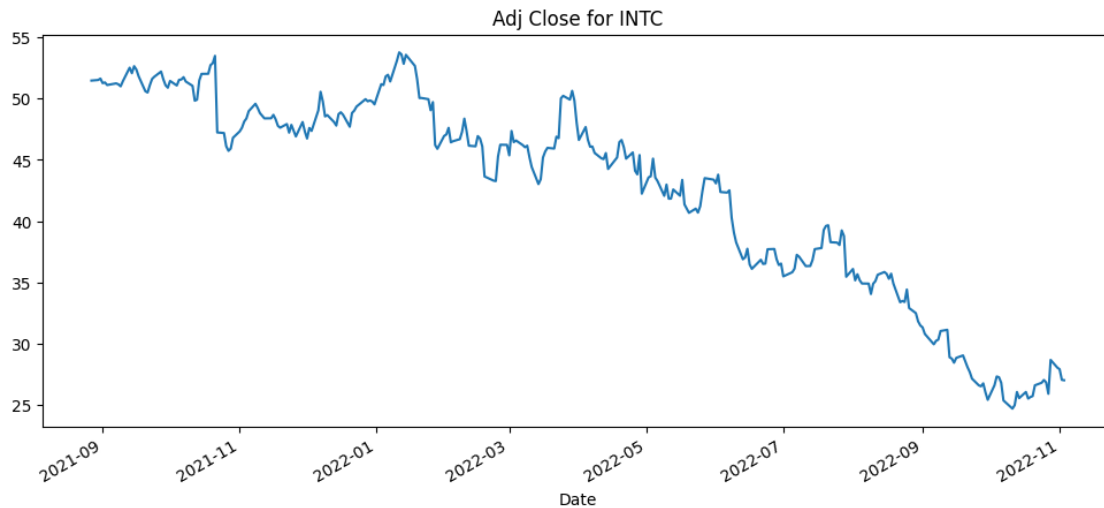
```
[103]:
```

	open	high	low	close	adjClose
date					
2022-10-30	6090.0	6200.0	5990.0	6190.0	6110.0
2022-10-31	6150.0	6290.0	6120.0	6240.0	6210.0
2022-11-01	6260.0	6320.0	6190.0	6220.0	6240.0
2022-11-02	6240.0	6280.0	6190.0	6250.0	6240.0
2022-11-05	6300.0	6670.0	6300.0	6670.0	6630.0

نمودار شرکت اینتل را در یک سال آخر رسم می‌کنیم تا با حرکت کلی سهم آشنا شویم:

```
[104]: data_nse['INTC', 'Adj Close'][-300:].plot(title='Adj Close for INTC',
↪figsize=(12,5))
```

```
[104]: <AxesSubplot:title={'center':'Adj Close for INTC'}, xlabel='Date'>
```


مدل‌های رگرسیون مختلف را از sklearn ایمپورت می‌کنیم. جلوتر، در مورد مدل‌های استفاده شده بیشتر صحبت خواهد شد:

```
[105]: from sklearn.linear_model import LinearRegression
from sklearn.svm import SVR
from sklearn.ensemble import RandomForestRegressor
from sklearn.neural_network import MLPRegressor

from sklearn.metrics import mean_absolute_percentage_error
```

۳.۱ مدل‌سازی

برای اینکه داده‌ها نرمالایز شوند، از دیفرنس لگاریتم طبیعی قیمت‌ها برای مدل‌سازی استفاده می‌شود.

تعداد لگ‌های ورودی، ۲۱ در نظر گرفته شده.

تعداد داده تست نیز ۲۰ انتخاب شده است.

مدل‌سازی به کمک پارامترهای دیفالت پکیج sklearn انجام گرفته به جز یکی از مدل‌های که توسط پارامترهایی که در کلاس درس توسط استاد استفاده شد، مدل‌سازی صورت گرفت.

۴.۱ توابع کمکی

تابع lagmat را خودمان پیاده‌سازی می‌کنیم.

تعداد لگ به صورت دیفالت ۲۱ انتخاب شده است.

```
[106]: def lagmat(df, T=21) -> (np.array, np.array):
        X = []
        Y = []
        df['DiffLogP'] = df['LogP'].diff()
        series = df['DiffLogP'].to_numpy()[1:]
        for t in range(len(series) - T):
            x = series[t:t+T]
            X.append(x)
            y = series[t+T]
            Y.append(y)

        X = np.array(X).reshape(-1, T)
        Y = np.array(Y)

        return X, Y
```

تابعی برای جدا کردن داده‌های آموزش و تست:

```
[107]: def get_train_test_set(df, test_count=20) -> (pd.DataFrame, pd.DataFrame):
        train_set = df[:-test_count]
        test_set = df[-test_count:]
        return train_set, test_set
```

تابع زیر، کار مدل‌سازی و پیش‌بینی را در سه نوع مختلف (تک‌گام، چندگام دینامیک و چندگام استاتیک) انجام می‌دهد. برای اینکه بتوانیم مدل‌سازی را با استفاده از مدل‌های مختلف توسط این تابع انجام دهیم، یکی از ورودی‌های این تابع، خود مدل است.

ورودی دیگر تابع، تگ است که برای نام‌گذاری خروجی‌ها می‌تواند کمک‌کننده باشد.

توضیحات هر قسمت از کد، به صورت کامنت آورده شده:

```
[108]: def one_step_and_multistep_forecast(df, model, tag, test_count=20) -> pd.
        ↪DataFrame:
        lags = 21    # number of lags to pass into lagmat function
        X, Y = lagmat(df, lags)
```

```

# splitting the lagmat output to train and test
x_train, y_train = X[:-test_count], Y[:-test_count]
x_test, y_test = X[-test_count:], Y[-test_count:]
# getting the train_set (different from x_train with 21 lags)
train_set, _ = get_train_test_set(df)

# fitting the model that was passed into the function with x_train and
→y_train
model.fit(x_train, y_train)

# storing the index of train and test dataset
train_idx = df.index <= train_set.index[-1]
test_idx = ~train_idx
train_idx[:lags+1] = False

df = pd.DataFrame(df)

### one step forecast
# we need to predict and undiffernce the result
prev = df['LogP'].shift(1)
df.loc[train_idx, f'{tag}_1step_train'] = \
    prev[train_idx] + model.predict(x_train)
df.loc[test_idx, f'{tag}_1step_test'] = \
    prev[test_idx] + model.predict(x_test)

## multistep static forecast
last_train = train_set.iloc[-1]['LogP']
p = model.predict(x_test)
df.loc[test_idx, f'{tag}_multistep_test_static'] = \
    last_train + np.cumsum(p)

# multistep dynamic forecast
multistep_predictions = []
last_x = x_test[0]
while len(multistep_predictions) < test_count:

```

```

p = model.predict(last_x.reshape(1,-1))[0]

multistep_predictions.append(p)

last_x = np.roll(last_x, -1)
last_x[-1] = p

last_train = train_set.iloc[-1]['LogP']
df.loc[test_idx, f'{tag}_multistep_test'] = \
    last_train + np.cumsum(multistep_predictions)

return df

```

این تابع را برای ساده کردن رسم نمودار مدل‌های مختلف تعریف می‌کنیم:

```

[78]: def plot(df, tag):
        df[['LogP', f'{tag}_1step_train', f'{tag}_1step_test',
            f'{tag}_multistep_test', f'{tag}_multistep_test_static']] [-100:].
        plot(figsize=(15,8))

```

مدل‌سازی را توسط مدل Support Vector Regression بر روی قیمت پایانی سهام اینتل انجام می‌دهیم و نمودار خروجی را می‌کشیم:

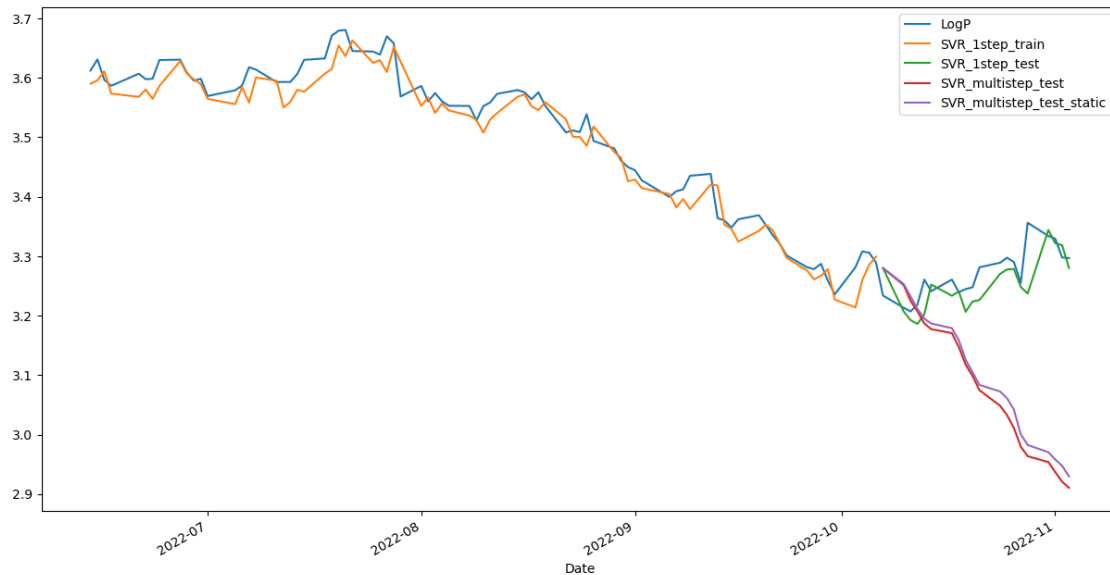
نتیجه: در پیش‌بینی تک‌گام، به نظر می‌رسد که مقدار قبلی سری کپی می‌شود. در پیش‌بینی‌های چندگانه نیز، روند سری به اشتباه پیش‌بینی شده است.

```

[109]: df_data = data_nse['INTC']
df_data = df_data[['Adj Close']]
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

svr_intc = one_step_and_multistep_forecast(df_data, SVR(), "SVR")
plot(svr_intc, tag="SVR")

```

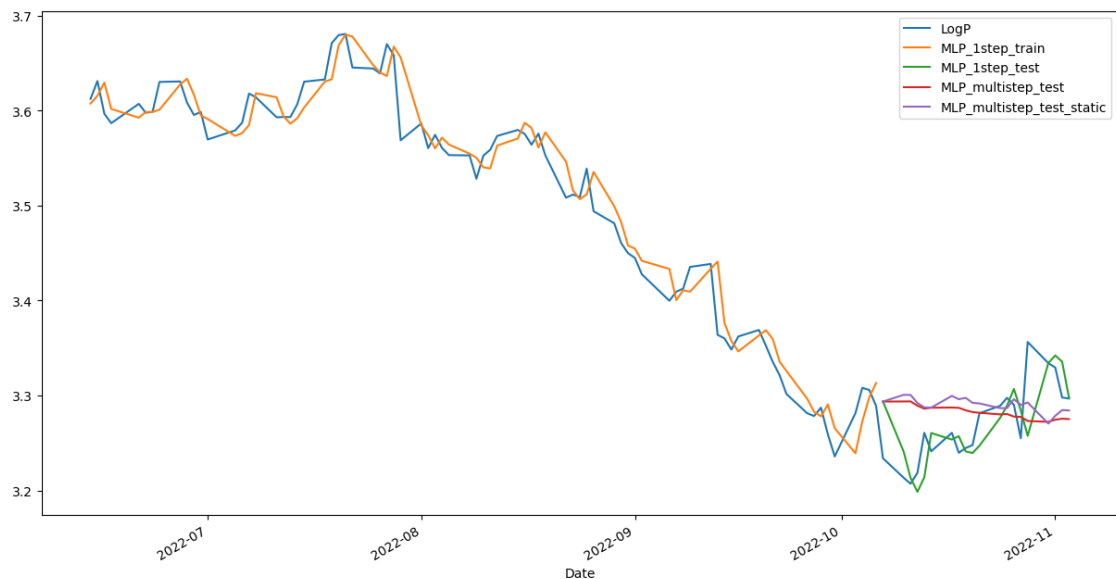

مدل‌سازی را توسط مدل MultiLayerPerceptron بر روی قیمت پایانی سهام اینتل انجام می‌دهیم و نمودار خروجی را می‌کشیم:
 نتیجه: در پیش‌بینی تک‌گام، به نظر می‌رسد که مقدار قبلی سری کپی می‌شود. در پیش‌بینی‌های چندگانه نیز، خروجی از مدل قبلی
 خطای کم‌تری دارد و توانسته به میانگین سری نزدیک شود.

```
[110]: df_data = data_nse['INTC']
df_data = df_data[['Adj Close']]
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

mlp_intc = one_step_and_multistep_forecast(df_data, MLPRegressor(), "MLP")
plot(mlp_intc, "MLP")
```


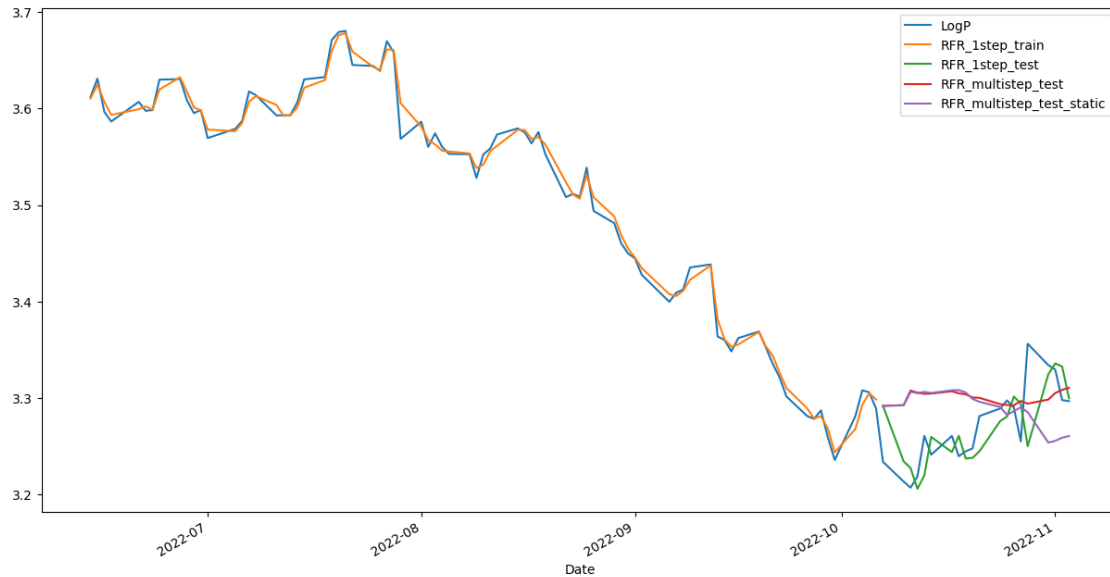

مدل‌سازی را توسط مدل RandomForestRegression بر روی قیمت پایانی سهام اینتل انجام می‌دهیم و نمودار خروجی را می‌کشیم:

نتیجه: در پیش‌بینی تک‌گام، به نظر می‌رسد که مقدار قبلی سری کپی می‌شود. در پیش‌بینی‌های چندگانه نیز، خروجی بسیار به از مدل SVR بهتر است و توانسته به میانگین سری نزدیک شود.

```
[111]: df_data = data_nse['INTC']
df_data = df_data[['Adj Close']]
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

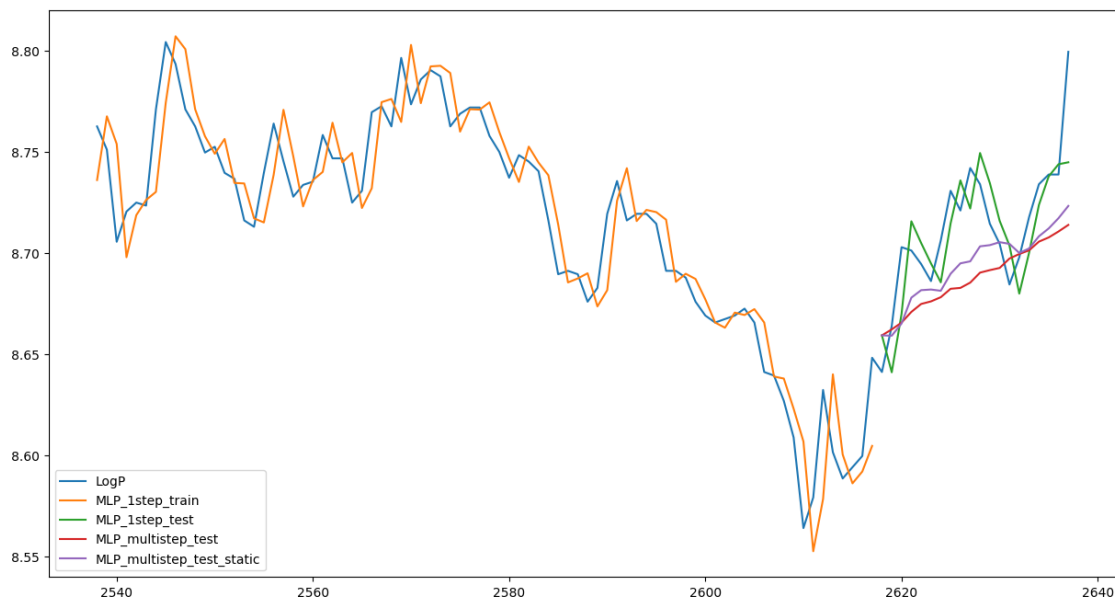
rfr_intc = one_step_and_multistep_forecast(df_data, RandomForestRegressor(),
↳ "RFR")
plot(rfr_intc, "RFR")
```


مدل سازی را توسط مدل MLP بر روی قیمت پایانی سهام شپنا انجام می دهیم و نمودار خروجی را می کشیم:
 نتیجه: در پیش بینی تک گام، به نظر می رسد که مقدار قبلی سری کپی می شود و در پیش بینی چندگام نیز، نتایج مطلوب به نظر می رسد.

```
[116]: df_data = data_tse[' '][
df_data = df_data.rename({'adjClose': 'Adj Close'}, axis=1)
df_data = df_data[['Adj Close']].dropna()
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

mlp_shepna = one_step_and_multistep_forecast(df_data, MLPRegressor(), "MLP")
plot(mlp_shepna, tag="MLP")
```


۵.۱ مقایسه مدل‌ها

معیار مقایسه مدل‌ها، خطای mape است. تابعی را به این منظور تعریف می‌کنیم:

```
[117]: def get_mape(df, tag, pred_tag, test_count=20):
    test_true = df.iloc[-test_count:]['LogP']
    test_pred = df.iloc[-test_count:][f'{tag}_{pred_tag}']
    mape1 = mean_absolute_percentage_error(
        test_true, test_pred
    )
    return mape1
```

تا به اینجا کدها را طوری نوشته‌ایم که بتوانیم به سادگی، از مدل‌های مختلف در پکیج sklearn استفاده کنیم.

در این تمرین از پنج مدل استفاده می‌شود:

- رگرسیون خطی با تگ LR
- مدل MLP با پارامترهای استفاده شده توسط استاد در کلاس درس با تگ MLP۱
- مدل MLP با پارامترهای دیفالت sklearn با تگ MLP۲
- مدل SupportVectorRegression با تگ SVR

● مدل RandomForestRegressor با تنگ RFR

```
[118]: models = [
    {'model': LinearRegression(), 'tag': 'LR'},
    {'model': MLPRegressor(hidden_layer_sizes=(100, 100), solver='lbfgs',
    ↪activation='tanh', max_iter=1000), 'tag': 'MLP1'},
    {'model': MLPRegressor(), 'tag': 'MLP2'},
    {'model': SVR(), 'tag': 'SVR'},
    {'model': RandomForestRegressor(), 'tag': 'RFR'}
]
```

خطای mape مدل‌های بالا را برای شرکت اینتل محاسبه و در یک دیتافریم ذخیره می‌کنیم:

```
[119]: df_errors_intc = pd.DataFrame()
df_data = data_nse['INTC']
df_data = df_data[['Adj Close']]
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

for x in models:
    model = x['model']
    tag = x['tag']
    df_fitted = one_step_and_multistep_forecast(df_data, model, tag)
    df_errors_intc.loc[tag, 'multistep_dynamic'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='multistep_test')
    df_errors_intc.loc[tag, 'multistep_static'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='multistep_test_static')
    df_errors_intc.loc[tag, '1step'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='1step_test')
```

دیتافریم خطا را پرینت می‌کنیم.

نتیجه:

- در پیش‌بینی تک‌گام، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام دینامیک، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام استاتیک مدل MLP با پارامترهای معرفی شده توسط استاد کم‌ترین خطا را دارد.

```
[121]: df_errors_intc
```

```
[121]:
```

	multistep_dynamic	multistep_static	1step
LR	0.012190	0.013227	0.007466
MLP1	0.016182	0.012370	0.007769
MLP2	0.013807	0.014380	0.007539
SVR	0.059251	0.055270	0.008315
RFR	0.011616	0.014302	0.007179

خطای mape مدل‌های بالا را برای شرکت والمارت محاسبه و در یک دیتافریم ذخیره می‌کنیم:

```
[122]: df_errors_wmt = pd.DataFrame()
df_data = data_nse['WMT']
df_data = df_data[['Adj Close']]
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

for x in models:
    model = x['model']
    tag = x['tag']
    df_fitted = one_step_and_multistep_forecast(df_data, model, tag)
    df_errors_wmt.loc[tag, 'multistep_dynamic'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='multistep_test')
    df_errors_wmt.loc[tag, 'multistep_static'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='multistep_test_static')
    df_errors_wmt.loc[tag, '1step'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='1step_test')
```

دیتافریم خطا را پرینت می‌کنیم.

نتیجه:

- در پیش‌بینی تک‌گام، مدل LR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام دینامیک، مدل MLP با پارامترهای دیفالت کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام استاتیک، مدل MLP با پارامترهای دیفالت کم‌ترین خطا را دارد.

```
[124]: df_errors_wmt
```

```
[124]:
```

	multistep_dynamic	multistep_static	1step
LR	0.006943	0.007609	0.002086
MLP1	0.007630	0.011928	0.002738
MLP2	0.006609	0.007390	0.002121
SVR	0.015592	0.013822	0.002361
RFR	0.006996	0.007894	0.002112

خطای mape مدل‌های بالا را برای شرکت شپنا محاسبه و در یک دیتافریم ذخیره می‌کنیم:

```
[125]: df_errors_shepna = pd.DataFrame()
df_data = data_tse[' '][
df_data = df_data.rename({'adjClose': 'Adj Close'}, axis=1)
df_data = df_data[['Adj Close']].dropna()
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

for x in models:
    model = x['model']
    tag = x['tag']
    df_fitted = one_step_and_multistep_forecast(df_data, model, tag)
    df_errors_shepna.loc[tag, 'multistep_dynamic'] = get_mape(df_fitted,
    ↪tag=tag, pred_tag='multistep_test')
    df_errors_shepna.loc[tag, 'multistep_static'] = get_mape(df_fitted,
    ↪tag=tag, pred_tag='multistep_test_static')
    df_errors_shepna.loc[tag, '1step'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='1step_test')
```

دیتافریم خطا را پرینت می‌کنیم.

نتیجه:

- در پیش‌بینی تک‌گام، مدل MLP با پارامترهای دیفالت کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام دینامیک، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام استاتیک، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.

```
[128]: df_errors_shepna
```

```
[128]:
```

	multistep_dynamic	multistep_static	1step
LR	0.004464	0.003784	0.002017
MLP1	0.004311	0.003659	0.002011
MLP2	0.006030	0.004908	0.001962
SVR	0.005153	0.008712	0.004400
RFR	0.003913	0.002607	0.002169

خطای mape مدل‌های بالا را برای شرکت وبصادر محاسبه و در یک دیتافریم ذخیره می‌کنیم:

```
[129]: df_errors_sader = pd.DataFrame()
df_data = data_tse['  ']
df_data = df_data.rename({'adjClose': 'Adj Close'}, axis=1)
df_data = df_data[['Adj Close']].dropna()
df_data = df_data.rename({'Adj Close': 'P'}, axis=1)
df_data['LogP'] = np.log(df_data['P'])

for x in models:
    model = x['model']
    tag = x['tag']
    df_fitted = one_step_and_multistep_forecast(df_data, model, tag)
    df_errors_sader.loc[tag, 'multistep_dynamic'] = get_mape(df_fitted,
    ↪tag=tag, pred_tag='multistep_test')
    df_errors_sader.loc[tag, 'multistep_static'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='multistep_test_static')
    df_errors_sader.loc[tag, '1step'] = get_mape(df_fitted, tag=tag,
    ↪pred_tag='1step_test')
```

دیتافریم خطا را پرینت می‌کنیم.

نتیجه:

- در پیش‌بینی تک‌گام مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام دینامیک، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.
- در پیش‌بینی چندگام استاتیک، مدل RFR کم‌ترین خطا را دارد.

```
[131]: df_errors_sader
```

```
[131]:
```

	multistep_dynamic	multistep_static	1step
LR	0.011443	0.008502	0.001707
MLP1	0.012784	0.009670	0.001978
MLP2	0.008487	0.006732	0.001659
SVR	0.027860	0.027614	0.004898
RFR	0.005651	0.006004	0.001520

۱.۵.۱ نتیجه‌گیری

مدل RandomForestRegressor در بیشتر حالت‌ها بر مدل‌های دیگر ارجحیت دارد.

مدل SupportVectorRegressor در هیچ کدام از حالت‌ها، بهترین پیش‌بینی نبود و در بسیاری از مواقع حتی بیشترین خطا را داشت. در ادبیات موضوع نیز، در مورد مشکل بیش‌برازش این مدل بسیار صحبت شده است.